

**Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Görmek
Üzere Gönderilecek Adayları Seçme ve
Yerleştirme (YLSY) Programı
Tespit ve Öneri Raporu**

**10 Temmuz 2023
YLSY Bursiyerleri Derneği**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
ÖZET	2
BİZ KİMİZ?.....	3
YLSY BURSUSU	3
YLSY bursu nedir?	3
YLSY bursunun kapsamı ve öğretim süresi	3
Sayılarla YLSY	3
TAZMİNAT PROBLEMİ.....	5
Tazminata Düşme Sebepleri	5
Tazminat Koşulları.....	5
YLSYDER TAZMİNAT ANKETİ.....	6
GEÇMİŞTE UYGULANMIŞ ÇÖZÜMLER.....	11
ÇÖZÜM ÖNERİSİ	12
Sabit Kur	12
REFERANSLAR	14

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Tazminata düşüldükten sonra yıllık ve aylık ödenmesi gereken asgari miktarlar	5
Tablo 2: Geçmişte uygulanan Kanun maddeleri ve dolar kurlarının özeti.....	11

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Yıllar göre artış gösteren tazminattaki bursiyer sayısı	4
Grafik 2: İlk burs ödemesi alınan yılların dağılımı.....	7
Grafik 3: Son burs ödemesi alınan yılların dağılımı.....	7
Grafik 4: Tazminatta olan bursiyerlerin oranı... ..	8
Grafik 5: Bursiyerlerin tazminata düşme riski... ..	8
Grafik 6: Bursiyerlerin borç miktarları ve ortalaması	8
Grafik 7: Bursiyerlerin tazminata düşme nedenleri ve oranları.....	9
Grafik 8: Bursiyerlerin öğrenimlerini zamanında tamamlayamama nedenleri ve oranları	9
Grafik 9: Görev alan bursiyerlerin istifa etme nedenleri ve oranları.....	10
Grafik 10: Kur sabitlemesiyle borcunu peşin ödeyebilecek bursiyerlerin dağılımı	10
Grafik 11: Yurtiçi ve yurtdışından ikamet eden bursiyerlerin dağılımı	11
Grafik 12: Sabit kur çözüm önerisini destekleyici görsel.	13

ÖNSÖZ

YLSY Bursiyerleri Derneği (YLSYDER), 1416 sayılı Kanun kapsamında öğrenim görmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü (YYEGM) tarafından yurtdışına gönderilen bursiyerlerin eğitim sürecinde ve sonrasında yaşadıkları problemlerin tespiti, bu problemlere uygun çözümler üretilmesi ve yetkili mercilerle istişare edilmesi amacıyla YLSY bursiyerleri tarafından kurulmuştur. Söz konusu bu rapor;

- YLSYDER kimdir?
- YLSY programı nedir?
- Tazminat durumu başta olmak üzere burs programı kapsamında karşılaşılan temel sorunlar nelerdir?

Sorularına açıklık getirmek ve çözüm önerileri sunmak adına, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ile yaptığımız görüşmeler neticesinde YLSYDER Yönetim Kurulu tarafından hazırlanmıştır.

ÖZET

Sorun Özeti: YLSY bursu tazminat ödemeleri döviz cinsinden tahsil edilmektedir. Son yıllarda pandemi, global ekonomik krizler, savaşlar vb. sebeplerden dolayı ölçüsüzce artan döviz kurları tazminat ödeyen bursiyerleri mağdur etmektedir. Bahsi geçen bursiyerlerin sayısı MEB personellerinden elde edilen bilgilere göre 5.000'e yakındır. Bunların 975'i tazminatlı ve tazminatlı olanlardan 222'si davalı durumdadır. Yaptığımız ankete göre, bursiyerlerin ortalama kişi başı 175.000 Amerikan Doları borcu bulunmaktadır. Mevcut ödeme planlarına göre bu borcun dört yıl gibi kısa bir sürede ödenmesi ve beşinci yılda ise bu dört yılın döviz faizinin ödenmesi istenmektedir. Ortalama bir borcu olan bursiyer, dördüncü yılında aylık 5.800 Amerikan Doları borç ödemelidir. Bu meblağların ödemesinde sorun yaşanması durumunda, öğrencilere ve kefillerine alacak davaları açılıp, borç tutarının üzerine ek olarak 1 milyon Türk Lirasına dayanan mahkeme masrafları tahsil edilmektedir.

Çözüm Önerimiz: 22. Dönem Hükümeti 2006 yılında çıkan 5535 sayılı *Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun*'da döviz kuru sorunu geçici maddeler ile çözülmüştür. Bu Kanun'da: "...döviz borçları, ilgili adına fiilen ödemenin yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası'na tespit ve ilân edilen efektif satış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek bunlar adına Türk Lirası olarak yapılan harcama tutarına eklenir..." ibaresi döviz borçlarının bursiyere ödeme yapılan tarihteki kurlar ile tahsil edilmesini sağlamıştır. 2006 yılındaki döviz pariteleri ile günümüz pariteleri kıyaslandığında, buna benzer bir Kanun'un gerekli olduğu görülmektedir. Uygulamayı kolaylaştırmak, tüm bursiyerler için adaletli bir çözüm üretebilmek ve devletimizin yaptığı ödemeleri en yüksek döviz kurlarıyla tahsil etmesini sağlamak amacıyla, kişi bazlı kur sabitlemesi önermekteyiz. Bu çerçevede, toplam döviz borcu, her bursiyere yapılan en son aylık ödeme tarihindeki döviz kuruyla değerlendirilebilir. Böylelikle, bursiyer ödeme aldığı en yüksek döviz kuruyla borcunu ödeyecek ve en son burs aldığı tarih sonrasında yaşanan döviz kuru artışlarına maruz kalmamış olacaktır. Devletimiz açısından değerlendirildiğinde ise, alacaklar geri ödeme yapılan tarihler arasındaki en yüksek döviz kuruyla tahsil edilecek ve Türk Lirası bazında bir zarar ya da geleceğe dönük olası bir zarar riski engellenmiş olacaktır. Bu çözüm, 975 mevcut tazminat ödeyen bursiyeri ve en önemlisi ülkemizde yaşayıp (TL kazanıp) borcunu ödemeye çalışan (borcu ödedikçe artan) kişileri tazminat çıkmazından kurtaracaktır.

Önerinin Maliyeti: YLSY bursiyerleriyle yaptığımız ankete göre, 975 bursiyer için kişi başı yapılan 175 bin Amerikan Doları ödemenin toplam maliyeti 170 Milyon Amerikan Doları iken, en son aylık burs ödemesi üzerinden kur sabitlemesi yapılırsa 63 Milyon Amerikan Doları tahsilat bilançosu ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar büyük bir indirim yapılmış gibi değerlendirilse de, 170 Milyon Doların Devletimize maliyeti 805 Milyon TL iken (2006-2023 Amerikan Doları ortalama kuru 4.74 baz alınmaktadır), tahsil edilebilecek 63 Milyonun günümüz değeri 1.6 Milyar TL'dir. Dolayısıyla, önerimiz ile birlikte, devletimiz yaptığı burs ödemelerini Türk Lirası bazında iki katı değer ile tahsil edebilecek olup muhasebesel açıdan zarara uğramayacaktır. Ek olarak, anket verileri 63 Milyonun yaklaşık 35 Milyonluk bir kısmının hazineye peşin olarak gireceğini öngörmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde son beş yılda emlak sektöründe yaşanan yaklaşık %300'lük enflasyon dikkate alındığında bugün tahsil edilen 35 Milyon beş yıl boyunca tahsil edilebilecek yaklaşık 100 Milyon Amerikan Dolarına tekabül etmektedir.

BİZ KİMİZ?

YLSYDER, yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere lisans ve lisansüstü seviyede öğrenim görmek amacıyla 1416 Sayılı Kanun kapsamında Milli Eğitim Bakanlığınca yurt dışına öğrenime gönderilen öğrencilerin haklarını korumak, çıkan soru ve sorunlara yönelik çözüm aramak, bursiyerlerin hakları konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, ilgili mevzuatın iyileştirilmesi konusunda faaliyetlerde bulunmak amaçları ile kurulmuştur.

YLSY BURSUSU

YLSY bursu nedir?

1416 sayılı Kanun kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü (YYEGM) tarafından başarılı olan öğrencilerin yurtdışında yükseköğrenim (master ve/veya doktora) yapmalarını sağlayan bir burs programıdır. YLSY bursunun amacı ülkemizin yetişmiş insan gücüne katkı sağlayıp üniversitelerimiz ve devlet kurumlarımızdaki eğitim, öğretim, akademik ve pratik çalışmaları uluslararası standartların üzerine taşımaktır.

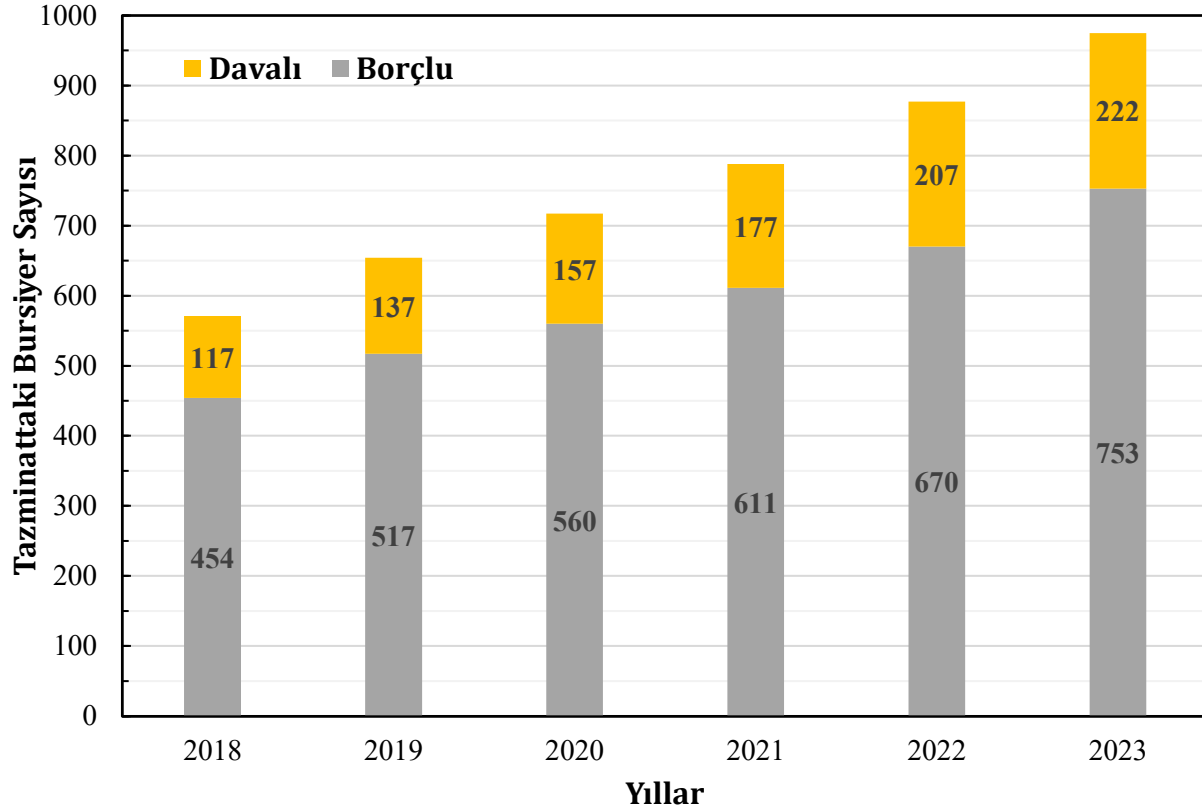
YLSY bursunun kapsamı ve öğretim süresi

YLSY bursu, bu bursu almaya hak kazanan öğrencilere akademik olarak yetiştirilmek üzere yurtdışında lisansüstü eğitim alma imkanı sunmaktadır. Burs kapsamında öğrencilere yurt dışında eğitim alacakları okul ücretleri, aylık yaşam giderleri, ulaşım giderleri, sağlık masrafları, sınav ücretleri ve kırtasiye giderleri karşılanmaktadır. Aylık burs miktarı öğrencilerin eğitim aldıkları ülkeye ve hatta şehre göre değişmekte ve öğrencilerin asgari düzeyde yaşamlarını sürdürebilecekleri ölçüde belirlenmiştir. Burs programı kapsamında yurt dışında geçirilen süre öğrenim görülen lisansüstü eğitim süresine bağlı olarak 2 ile 7 yıl arasında değişmektedir.

Sayılarla YLSY

Bu bölümde yer alan istatistikler YYEGM tarafından yayımlanan yıllık birim faaliyet raporları (2018, 2019, 2020, ve 2021), değerlendirme raporları (2022) ve MEB personellerinden alınan bilgiler doğrultusunda derlenmiştir.

2023 yılı itibarıyla 5.000'e yakın YLSY bursiyeri bulunmaktadır. Bunlardan 975'inin tazminatta olduğu MEB personeli tarafından belirtilmiştir. 2018 yılından bu yana yurtdışına gönderilen bursiyer sayısında artış olmuş, ancak tazminata düşen öğrenci sayısı da doğru orantılı olarak artmıştır (Grafik 1). Bu basit veri, programda yaşanan büyümenin kontrolsüz olarak gerçekleştiğine ve bursiyerlerin raporun ilerleyen bölümlerinde belirtilen sebeplerden ötürü tazminata düşmek durumunda kaldığını göstermektedir. Öğrenci başına ortalama borç miktarı 175 bin Amerikan Dolarıdır. Tazminattaki bursiyerlerin toplam borç miktarının 171 milyon Amerikan Doları olacağı öngörülmektedir.

Grafik 1: Yıllar göre artış gösteren tazminattaki bursiyer sayısı

Tazminattaki bursiyerlerin büyük çoğunluğu güncel döviz kurlarına kıyasla çok daha düşük dolar kurları üzerinden burs almıştır. 2018 yılından bu yana USD/TL paritesi 3,7’den 26,1 seviyelerine kadar çıkmıştır. Döviz üzerinden borçlandırılan bursiyerlerin borçları da 7 ile 12 kat arası artmıştır. Yüksek oranda artan döviz kurları dikkate alındığında, bursiyerlerin borçlarını dört yıl gibi kısa bir sürede ödemelerinin mümkün olmadığı görülmektedir. Borçlar, bursların alındığı günün kurlarına göre hesaplanırsa, yapılan anket sonuçlarına göre bursiyerlerin yarısından çoğunun borçlarını peşin kapatabileceği görülmüştür. Getirilecek sabit kur uygulamasıyla kısa süre içinde hazineye 35 milyon Amerikan Doları giriş öngörülmektedir.. Her ne kadar bu miktar devletimiz için çok büyük önem arz etmese de, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik zorlukların aşılması ve döviz enflasyonu karşısında milli servetin korunması açısından bir nebze de olsa katkı sağlayacak ve ödeme gücüyle yaşayan ve intiharla hayatını sonlandıran bursiyerlerin, ailelerinin ve kefillerinin bir nefes almasına müsaade edecektir. Borçların kapatılması sonrasında yurtdışında yaşamakta olan çoğu bursiyerin Türkiye’ye dönerek stratejik alanlarda ülke ekonomisine katkıda bulunacağı öngörülmektedir. Tersine beyin göçü, Türkiye’nin geleceği açısından maddi olarak ölçülmesi imkansız bir öneme sahiptir.

TAZMİNAT PROBLEMİ

Tazminata Düşme Sebepleri

Eğitimini zamanında tamamlayamayan ya da tamamlamasına rağmen iki ay içinde görev talebinde bulunmayan bursiyerler tazminata düşer. Eğitimin zamanında tamamlanmamasının ardında pek çok farklı sebep bulunmaktadır. Bunların başında;

- Bedensel ve ruhsal sağlık sorunları (öğrencinin bulunduğu ülkedeki sağlık sistemine bağlı olarak gerekli tedaviye erişimindeki problemler sorunları pekiştirmektedir)
- Aile bireylerinin sağlık sorunları, vefatı
- Pandemi (COVID-19)
- Danışman ile yaşanan problemler
- Sosyal baskılar (mobbing, ırkçılık, inanç özgürlüğünün kısıtlanması, dışlanma vb.)
- Tez için gerekli verilerin zamanında elde edilememesi (pandemi, danışman hocanın pasifliği vb.)
- Tazminat baskısından dolayı bursiyerlerin yaşadığı stres
- Dünya sıralamasında ilk 500’de yer alan bir üniversiteden Yüksek Lisans veya Doktora programları için kabul alamama (dil puanı alamama, üniversitelerin bazı şartlarını sağlayamama vb.)

gelmektedir.

Tazminat Koşulları

Herhangi bir sebeple tazminata düşen bursiyerlere ve kefillerine YYEGM Öğrenim Sonrası İşlemler Daire Başkanlığı tarafından borç bildirimi yapılmaktadır. Bu bildirimin ardından bursiyerlerden kendilerine sunulan ödeme seçenekleri çerçevesinde oluşturdukları ödeme planının geçerlilik kazanması için yüklenme senedi ve iki müteselsil kefil ile yeniden kefaletname imzalamaları beklenmektedir. Ödeme planları en fazla 4 yıla yayılmaktadır. İlk yıl ana paranın %10’u, ikinci yıl %20’si, üçüncü yıl %30’u, dördüncü yıl %40’ı ödenmelidir. Ana para borcunun tamamlanmasının ardından, taahhüdün ihlal tarihinden anapara ödemesinin bittiği tarih arasındaki yasal faiz hesaplanır ve 30 gün içerisinde biriken tüm faizin defaten ödenmesi beklenir. Dövizde uygulanan faiz oranlarının %10 seviyelerine çıktığı gerçeği göz önüne alındığında biriken faiz miktarları ana paranın yarısını geçebilmektedir. Tablo 1 ortalama borç miktarına göre (175 bin Amerikan Doları) yıllık ve aylık yapılması gereken asgari ödemeleri göstermektedir.

Tablo 1: Tazminata düşüldükten sonra yıllık ve aylık ödenmesi gereken asgari miktarlar

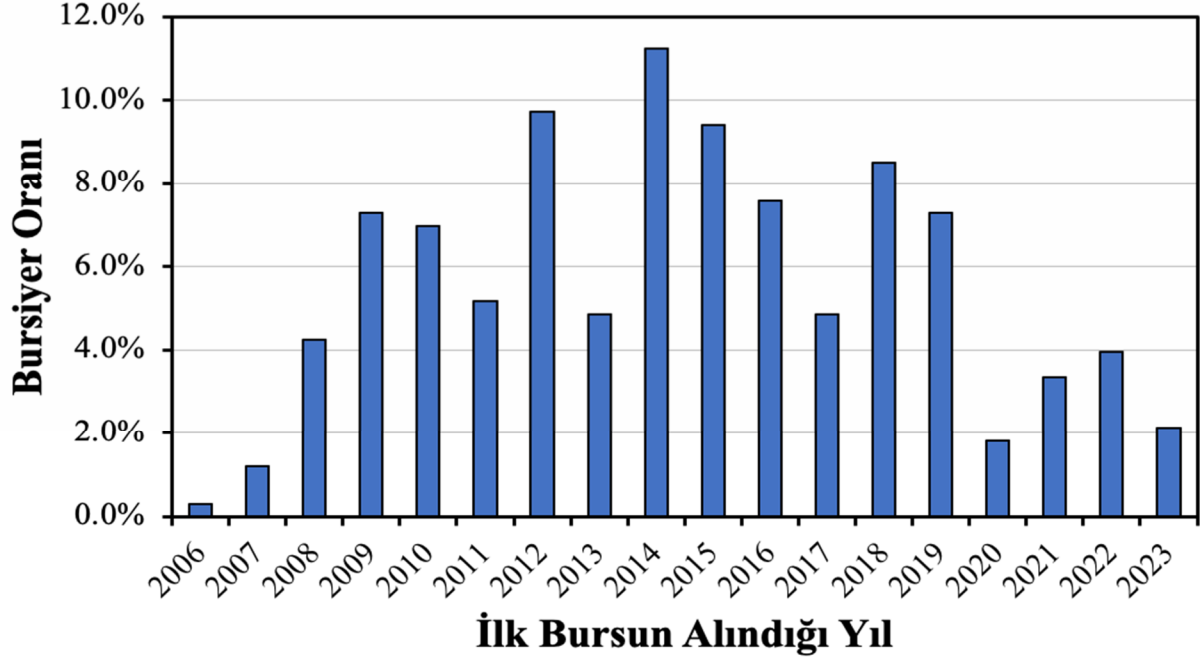
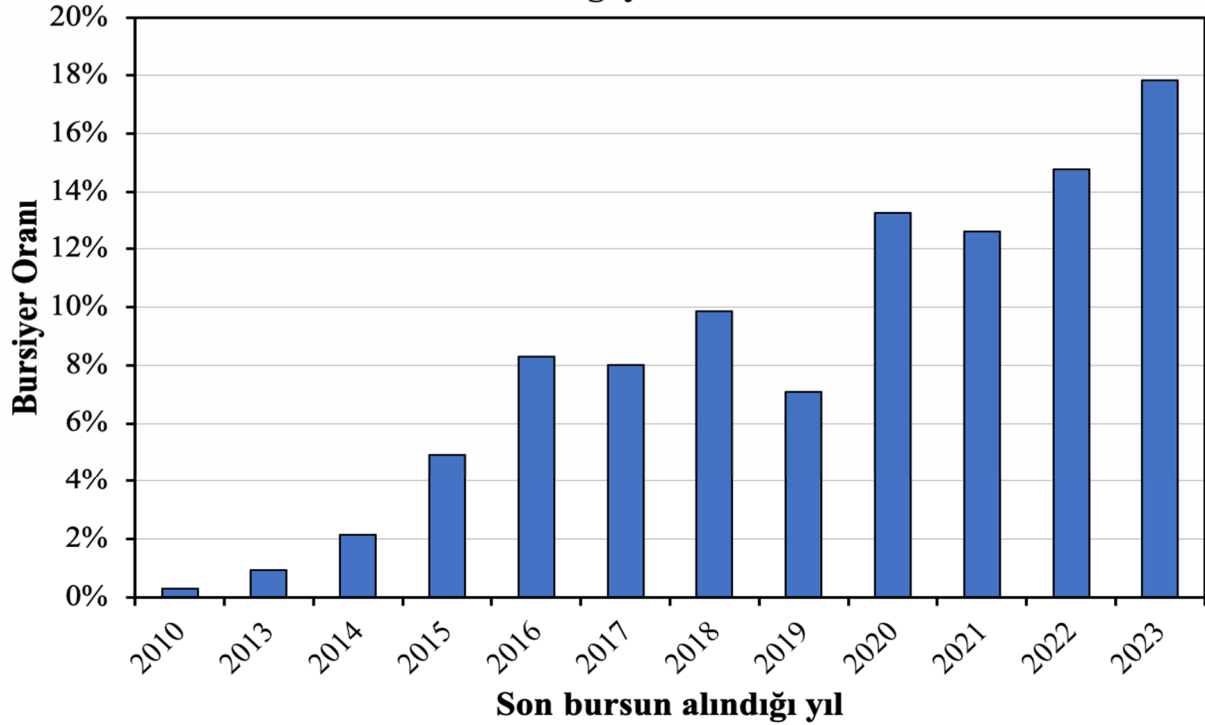
Yıllar	Ödenecek Yıllık Borç (USD)	Ödenecek Aylık Borç (USD)
1	17.500	1.458
2	35.000	2.916
3	52.500	4.375
4	70.000	5.833
5	İlk dört yıldan doğan faiz	Faiz miktarına bağlı

Tazminat durumunda olan bursiyerler hakkında, kendilerine yapılan borç bildirimine karşın borçlarını ödemedikleri takdirde ya da yüklendikleri ödeme planına uygun şekilde taksitlerini ödemediklerinde, alacağın dava yoluyla tahsili için hukuki işlemler başlatılmaktadır. Ancak bursiyerler ve kefillerine açılan davalar İdari Mahkemeler üzerinden değil, Asliye Hukuk Mahkemeleri üzerinden açılmaktadır. Asliye Hukuk Mahkemelerinde açılan davalar bursiyerler tarafından kaybedildiğinde, bursiyerlere tazminat yükünün yanı sıra çok yüksek meblağlarda mahkeme masrafları da yüklenmektedir. Örneğin 140 bin Amerikan Doları borcu olan bir bursiyer için açılan davada bu miktar yaklaşık 500-600 bin TL'yi bulabilmektedir.

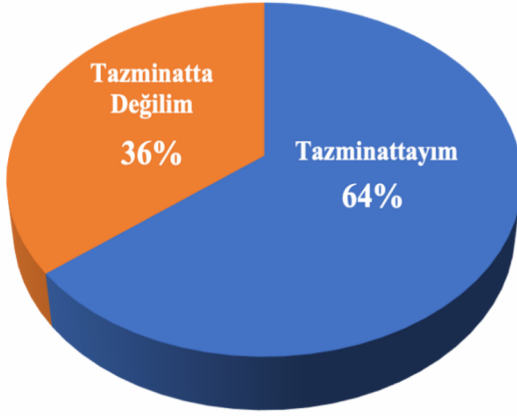
YLSYDER TAZMİNAT ANKETİ

Anket çalışması online platformlar üzerinden dokuz günlük süreç içerisinde 329 bursiyerin katılımı ile yapılmıştır. Katılımcıların %70,5'i yurtdışında ikamet ederken %29,5'i yurt içinde ikamet etmektedir. Ankete katılanların %64,4'ünü tazminatta olan bursiyerler oluştururken, geri kalan kısmın büyük bir bölümü bursiyerliği devam edenler ve küçük bir bölümü ise zorunlu hizmetini yürüten bursiyerler tarafından oluşmaktadır. Şu anda yurt içinde ikamet edenlerin %51'i tazminatta iken bu oran yurtdışında ikamet eden bursiyerler arasında %70'tir. Ayrıca, şu anda tazminatta olmayan %35,6'lık kesimin %72,9'u önümüzdeki 1 yıllık süreçte tazminata düşme riski ile karşı karşıya olduklarını beyan etmişlerdir. Tazminatta olan bursiyerlerin kişi başı ortalama toplam anapara döviz borcu (yasal faiz hariç) 175 bin Amerikan Doları'dır.

Katılımcıların ağırlıklı ortalaması ilk burs ödemelerini 2010-2019 yılları arasında aldıklarını belirtirken, son burs ödemelerini 2016-2022 yılları arasında aldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan tazminata düşmüş olanlar tazminata düşme sebepleri için çok farklı gerekçeler sunmaktadırlar. Başlıca gerekçeler katılımcıların yaşadıkları sağlık sorunları, ailesel sebepler, akademik çalışmalar boyunca yaşanan idari sorunlar, ve COVID-19 pandemisi yer almaktadır. Bunların dışında katılımcılardan %17'si yurt dışında cazip iş teklifi aldıkları için, %10'uda yurtiçinde cazip iş teklifi aldıkları için tazminata düşmüşlerdir. Halihazırda tazminat ödeyen bursiyerlerin çoğunluğu, olası bir kur sabitlemesinde toplam anapara borçlarının %50-70 aralığında azalması halinde peşin ödeme yaparak tazminat borçlarını kapatabileceklerini belirtirken, %22,9'u hiçbir koşulda peşin ödeme yapacak durumlarının olmadığını belirtmişlerdir. Anket sorularına verilen cevapları görselleştirmek adına raporun bu bölümünde grafikler paylaşılmıştır.

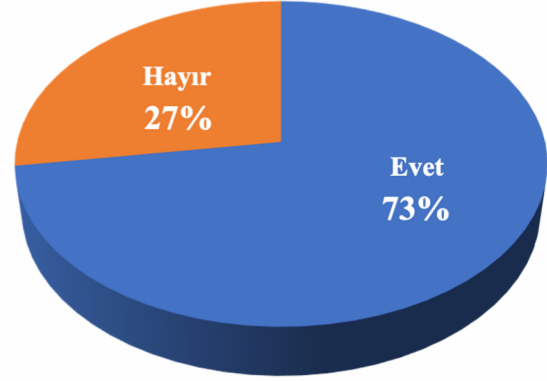
Soru 1 : İlk burs ödemesi aldığınız yıl nedir?**Grafik 2:** İlk burs ödemesi alınan yılların dağılımı**Soru 2: En son hangi yılda burs ödemesi aldınız?****Grafik 3:** Son burs ödemesi alınan yılların dağılımı

Soru 3: Tazminat durumunuz nedir?

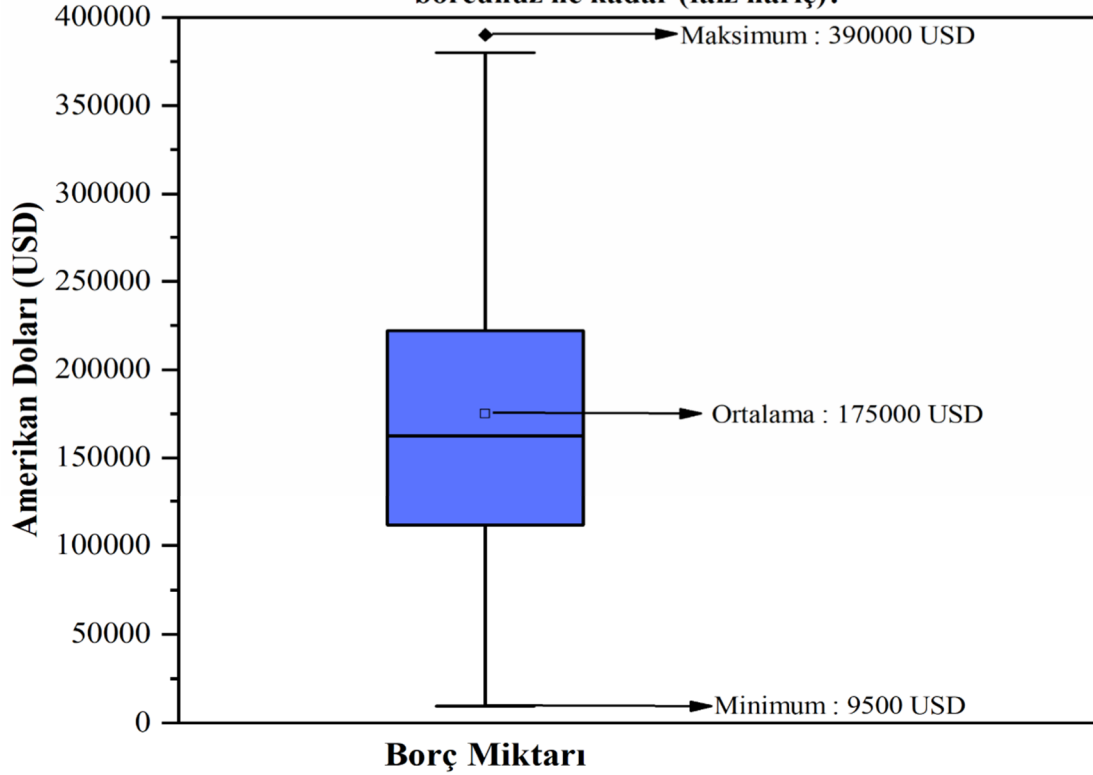
Grafik 4: Tazminatta olan bursiyerlerin oranı

Soru 4: Tazminatta değilseniz önümüzdeki 1 yıl içinde tazminata düşme riskiniz var mı?

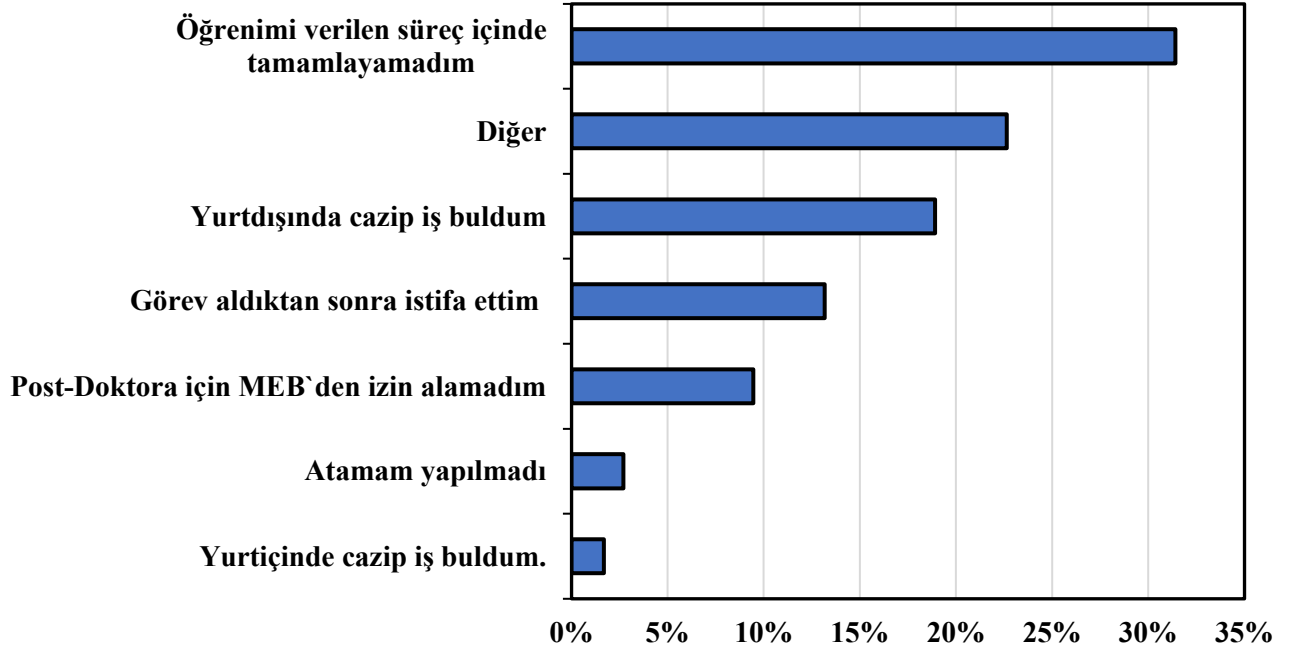
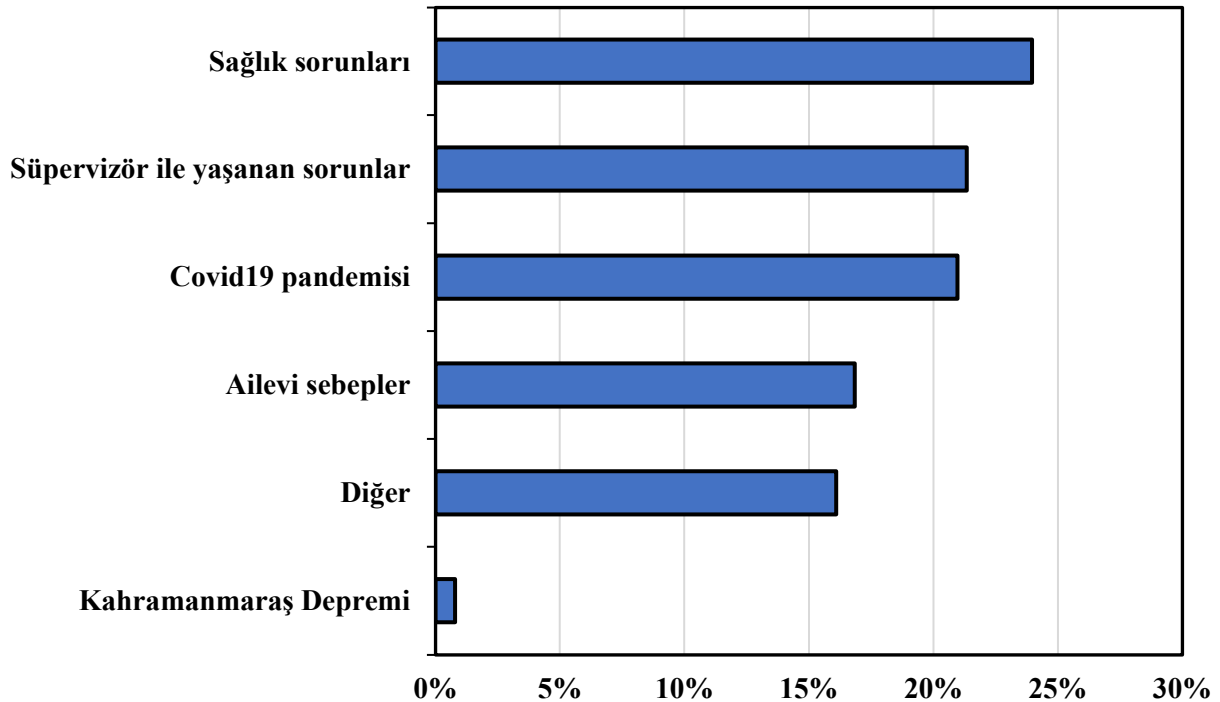

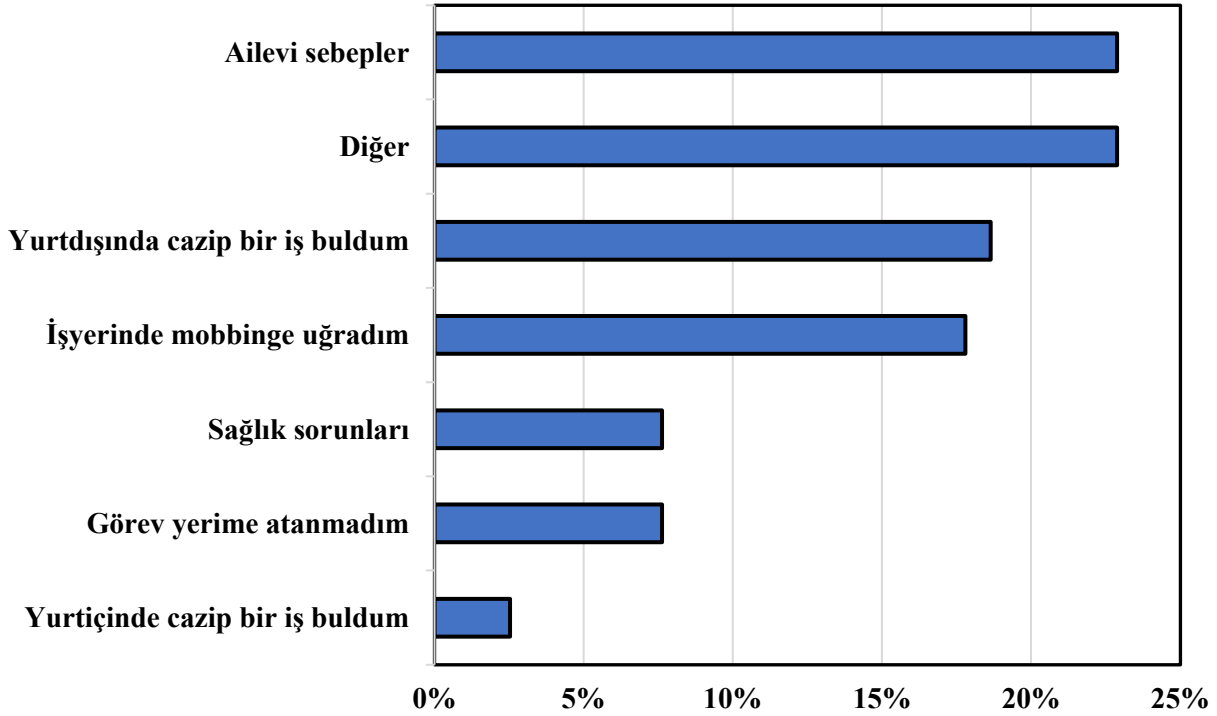
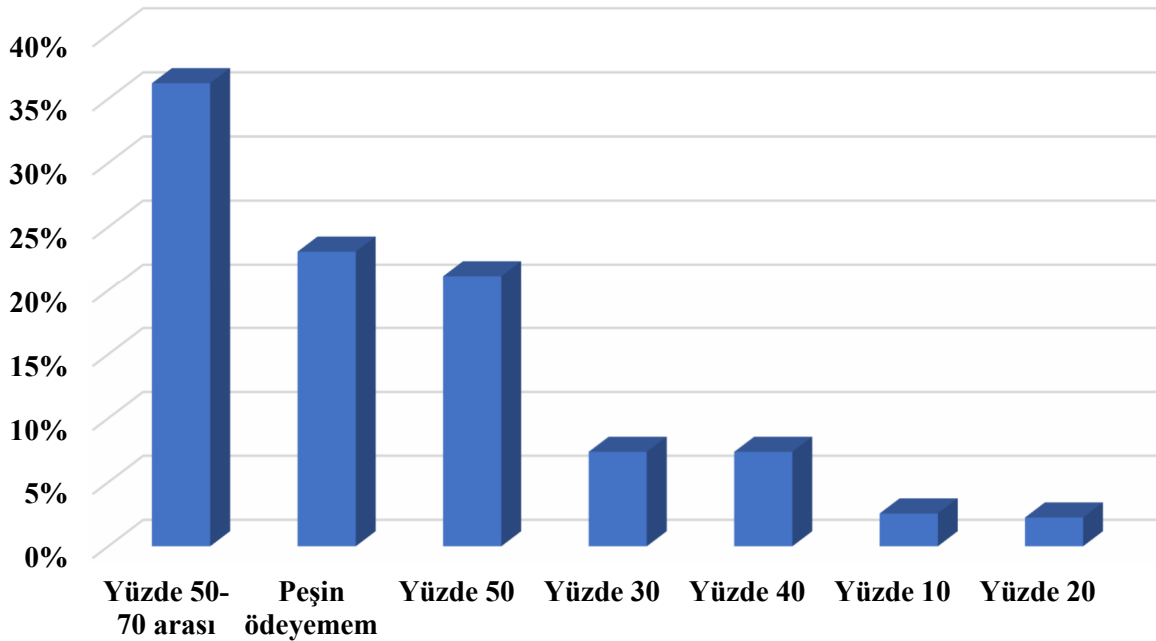
Grafik 5: Bursiyerlerin tazminata düşme riski

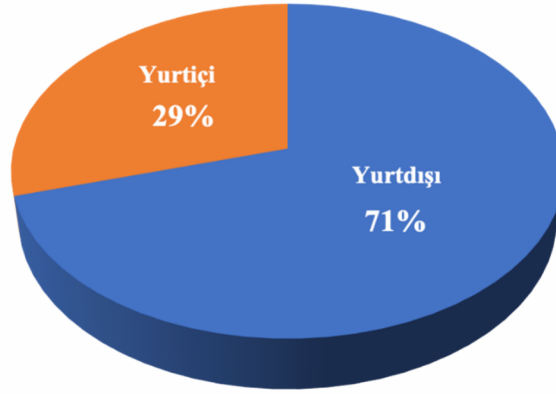
Soru 5: Amerikan doları (USD) üzerinden toplam borcunuz ne kadar (faiz hariç)?

Grafik 6: Bursiyerlerin borç miktarları ve ortalaması

Soru 6: Neden tazminata düştünüz?**Grafik 7:** Bursiyerlerin tazminata düşme nedenleri ve oranları**Soru 7: Öğreniminizi verilen sürede tamamlayamama sebebiniz nedir?****Grafik 8:** Bursiyerlerin öğrenimlerini zamanında tamamlayamama nedenleri ve oranları

Soru 8: Görev aldıktan sonra neden istifa ettiniz?**Grafik 9:** Görev alan bursiyerlerin istifa etme nedenleri ve oranları**Soru 9: Kur sabitlenirse ve ana para döviz borcunuz en az yüzde kaç düşerse, borcunuzun tamamını peşin ödeyebilirsiniz?****Grafik 10:** Kur sabitlemesiyle borcunu peşin ödeyebilecek bursiyerlerin dağılımı

Soru 10: Nerede ikamet ediyorsunuz?**Grafik 11:** Yurtiçi ve yurtdışından ikamet eden bursiyerlerin dağılımı

GEÇMİŞTE UYGULANMIŞ ÇÖZÜMLER

Daha önceki dönemlerde benzer sorunlarla karşılaşan bursiyerler için 2006 yılında çıkarılan 5535 sayılı geçici Kanunla borçlar bursların ödendiği günün efektif satış kurlarından hesaplanarak ve yeniden yapılandırma ile mağduriyetler giderilmiştir.

2011 (6111 sayılı Kanun), 2014 (6552 sayılı Kanun), 2021 (7236 sayılı Kanun) ve 2023 (7440 sayılı Kanun) yıllarında faiz affı ve yeniden yapılandırma çıkarılarak tazminat borçlarının yeniden 4+1 ödeme planı ile yapılandırılmalarına fırsat tanınmıştır. Ancak bu tarz geçici Kanunlar mağduriyetlerin giderilmesi yerine sadece sorunların geçici olarak ötelenmesini sağlamaktadır. 2017 yılında 683 sayılı KHK ile ihracatçılara çıkartılan kur sabitlemesinden YYEGM'nin inisiyatifiyle tazminattaki bursiyerlerin de faydalanmaları sağlandı. Bu Kanun ile bursiyerlerin o dönemde TL bazında yaklaşık 2 kat artmış olan borçlarını 2017'nin sonuna kadar geçici olarak 2 Ocak 2017 tarihli döviz kurları üzerinden ödemeleri kabul edilmiştir. Böylece sadece 2017'de tazminat ödemesi yapmakta olan bursiyerler sabit kurdan yararlanarak TL cinsinden borçlarına 2017 boyunca ortalama %20 daha düşük ödeme yapmışlardır.

Bugüne kadar bursiyerler için çıkarılan faiz affı ve yapılandırma Kanunlarının kabul edildikleri tarihlere göre döviz/TL kuru Tablo 1'de gösterilmektedir. Tablo 1'den anlaşılacağı gibi tazminat borçlarına faiz affı ve yapılandırma uygulansa dahi döviz kurlarındaki aşırı yükselişten dolayı borçlar ödendikçe azalması gerekirken artmaktadır.

Tablo 2: Geçmişte uygulanan Kanun maddeleri ve dolar kurlarının özeti

Geçici Kanun	Tarih	Amerikan Doları/TL
Kur Sabitlemesi ve Tazminatın Zorunlu Hizmete Çevrilmesi ile ilgili Kanun-5535	Haziran, 2006	1.44

Faiz affi ile ilgili Kanun-6111	Şubat, 2011	1.68
Faiz Affi ile ilgili Kanun-6552	Ekim, 2014	2.19
Faiz Affi ve Yeniden Yapılandırma ile ilgili Kanun-7236	Haziran, 2021	8.58
Faiz Affi ve Yeniden Yapılandırma ile ilgili Kanun-7440	Mart, 2023	19.07

Ek olarak, idari yargı kararlarında ve bir çok hukuksal uyuşmazlıkta “sözleşmenin uyarlanması” veya “denkleştirme” prensibi konusu para ile ölçülebilen işlemlerde uygulanagelen bir yöntemdir. Benzer durumda olan kişi, kurum ve kuruluşlara, öngörülemeyen ekonomik koşullar sebebiyle, döviz kuru sabitleme ve faiz affi gibi ödeme kolaylıkları sunulmaktadır. Buna ilişkin 06.10.2018 tarihli Resmi gazetede yayımlanan Türk Parası Kıymetinin Korunmasına Yönelik çıkarılan 2018-32/51 numaralı tebliğin 24. maddesi gereği döviz üzerinden yapılan sözleşmeler 2 Ocak 2018 tarihli döviz kurlarına sabitlenip yeniden uyarlanmıştır ancak tazminattaki bursiyerler bu Kanunun dışında tutulmuşlardır. Maliye Bakanlığı ile yaptığımız görüşmelerde bu Kanundan YLSY bursiyerlerinin de faydalanabileceği söylenmiş olsa da YYEGM sabit kur başvurularımızın Kanun kapsamı dışında olduğunu iddia ederek reddetmiştir.

ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Sabit Kur

Sabit kur uygulaması tazminata düşmüş bursiyerler, aileleri ve kefilleri için zaruri bir hale gelmiştir. 22. Dönem Hükümeti, 2006 yılında çıkan 5535 sayılı *Bazı Kamu Alacaklarının Tahsil ve Terkinine İlişkin Kanun*’da döviz kuru sorunu geçici maddeler ile çözülmüştür. Bu Kanun’da: “...döviz borçları, ilgili adına fiilen ödemenin yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası’na tespit ve ilân edilen efektif satış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek bunlar adına Türk Lirası olarak yapılan harcama tutarına eklenir...” ibaresi döviz borçlarının bursiyere ödeme yapılan tarihteki kurlar ile tahsil edilmesini sağlamıştır. 2006 yılındaki döviz pariteleri ile günümüz pariteleri kıyaslandığında, buna benzer bir Kanun’un gerekli olduğu görülmektedir. Uygulamayı kolaylaştırmak, tüm bursiyerler için adaletli bir çözüm üretebilmek ve devletimizin yaptığı ödemeleri en yüksek döviz kurlarıyla tahsil etmesini sağlamak amacıyla, kişi bazlı kur sabitlemesi önermekteyiz. Bu çerçevede, toplam döviz borcu, her bursiyere yapılan en son aylık ödeme tarihindeki döviz kuruyla değerlendirilebilir. Böylelikle, bursiyer ödeme aldığı en yüksek döviz kuruyla borcunu ödeyecek ve en son burs aldığı tarih sonrasında yaşanan döviz kuru artışlarına maruz kalmamış olacaktır. Devletimiz açısından değerlendirildiğinde ise, alacaklar geri ödeme yapılan tarihler arasındaki en yüksek döviz kuruyla tahsil edilecek ve Türk Lirası bazında bir zarar ya da geleceğe dönük olası bir zarar riski engellenmiş olacaktır. Bu çözüm, 975 mevcut tazminat ödeyen bursiyeri, ailelerini ve kefillerini tazminat çıkmazından kurtaracaktır.

Güncel son 10 yılın dolar grafiği

Grafik 12: Sabit kur çözüm önerisini destekleyici görsel.

REFERANSLAR

1- Anket sonuçlarının görüntülenebileceği link

https://docs.google.com/spreadsheets/d/164a_c1nmbiCiMA_LhH9ubByGG6sfVxllZQeQynFZ_yM/edit?usp=sharing

2- 2018 Birim Faaliyet Raporu, YYEGM, 2019

https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_03/22105156_YYEGM_2018_Ydare_Faaliyet_Raporu.pdf

3- 2019 Birim Faaliyet Raporu, YYEGM, 2020

https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/25110141_2019_YYIY_Birim_Faaliyet_Raporu_PDF.pdf

4- 2020 Birim Faaliyet Raporu, YYEGM, 2020

https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_12/05205254_YYEGM_2020_YYIY_Birim_Faaliyet_Raporu.pdf

5- 2021 Birim Faaliyet Raporu, YYEGM, 2022

https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_12/05205637_YYEGM_2021_YYIY_Birim_Faaliyet_Raporu.pdf

6- 2022 YLSY Değerlendirme Raporu, YYEGM

https://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/03173559_2022_YLSY_DEYERLENDYRME_RAPORU.pdf